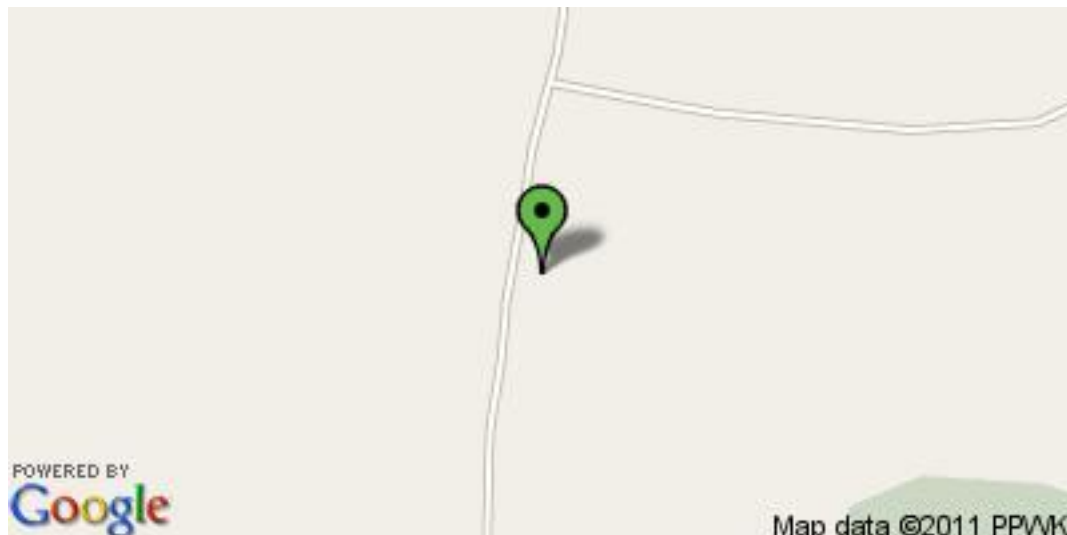
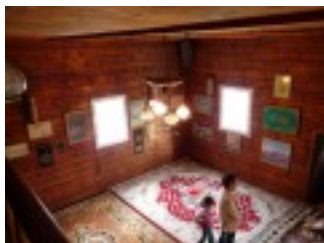

Meczet

Współrzędne: Szerokość - 53.177768, Długość - 23.813542

Podlasie może pochwalić się jedynymi w Polsce najstarszymi, czynnymi **meczetami tatarskimi**. Starszy z nich znajdujący się w **Kruszynianach** datowany jest na drugą połowę XVIII wieku. Zbudowany został on na miejscu poprzedniego meczetu, który wg dokumentów, stał tam w 1717 roku. Drugi zabytkowy meczet z XIX w znajduje się w odległej o około 30km wsi [Bohoniki](#).

Historia tatarów polskich

Tatarzy, którzy wybudowali meczet pojawili się na terenach Polski znacznie wcześniej i osiedlili się na nich. Pochodzą oni od sławnej Złotej Ordy (zachodnia część imperium mongolsko- tatarskiego), która wślawiła się licznymi podbojami na terenach od Irtyszu do gór Kaukazu, Morza Czarnego i dorzecza Wołgi i Kamy. Od zamieszkującego tam ludu tureckiego (Kipczaków) Tatarzy przejęli język i wiarę- **islam**. Po rozpadzie Złotej Ordy w połowie XV wieku część Tatarów osiedliła się w Wielkim Księstwie Litewskim, w zamian za nadania ziemi pełniąc służbę wojskową. Walczyli oni między innymi u boku księcia Witolda pod Grunwaldem. Nazywano ich potocznie **Lipkami** (turecka nazwa Litwy). W XV i XVI wieku niewielką ich część osiedlono w królestwie polskim, pomiędzy Tykocinem i Knyszynem. Nadane przez księcia Witolda przywileje pozwalały im zachować wiarę, kulturę i budować meczety. Obywatelami Polski stali się po zawarciu unii lubelskiej. Byli żołnierzami najemnymi za wypłacany żołd. Niestety niewypłacany przez kilka lat żołd chorągwiom Tatarów polskich był przyczyną buntu i przejścia na stronę Turków pod służbę sułtana. Wkrótce jednak zmienili zdanie i wrócili pod polskie sztandary. W 1674 król Jan III Sobieski przyjął od nich przysięgę na wierność w Barze, sejm ogłosił dla Lipków amnestie oraz w zamian za zaległy żołd w 1679 r. nadał im 400 Tatarów ziemią. Były to wsie leżące na dzisiejszym szlaku tatarskim: Kruszyniany, Bohoniki Górne, Nietupa, Drahle, Podlipki, Kamionka i Grzebenie. O tego czasu Tatarzy byli wyjątkowo lojalnymi obywatelami Polski. Brali udział w wielu wojnach od kampanii napoleońskiej do kampanii wrześniowej z 1939 roku włącznie.

Meczet w Kruszynianach

Tyle w skrócie o historii polskich Tatarów. Wracając do meczetu w Kruszynianach, to ufundował go sam Samuel Murza Krzczowski, któremu król Jan II Sobieski nadał Kruszyniany i przywódcą wszystkich miejscowych Tatarów mianował w zamian za uratowanie go w bitwie z Turkami pod Parkanami w 1683 roku. Architekturą meczet nawiązuje do katolickiego kościoła: zbudowany na planie prostokąta, przykryty dwuspadowym dachem, od frontu zwieńczony dwiema wieżyczkami i jedną w centralnej części budowli. Z zewnątrz i wewnątrz pokryty jest drewnianą boazerią pomalowaną na ciemnozielony kolor (zieleń kolor islamu).

Meczet

Wnętrze zgodnie z muzułmańskim układem podzielona jest na część męską, gdzie znajduje się mihrab (wnęka wskazująca kierunek Mekki), minbar (stąd imam głosi kazania) oraz przestronny balkon na którym przebywa młodzież. W drugiej wydzielonej części przebywają kobiety i jedynie przez niewielkie okna zasłonięte firanką mogą spoglądać na część męską. Całość ozdobiona jest napisami

koranicznymi i zdjęciami lub obrazami meczetów. Nie znajdziemy tutaj żadnych wizerunków ludzi gdyż zgodnie z religią jest to zabronione. Więcej informacji można uzyskać na miejscu od sympatycznego przewodnika i administratora meczetu Dżemila Gembickiego, który chętnie dzieli się bogatą wiedzą o kulturze i religii muzułmańskiej. Wpisany do rejestru zabytków pod nr: A-62 z 3.11.1960r